
Петренко О. А., Сідорчик О. В.

Наукова бібліотека, Український державний університет науки і технологій
(м. Дніпро, Україна)

ВІКІПЕДІЯ ТА БІБЛІОТЕКА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

В роботі розглянуті питання представлення УДУНТ на сторінках Вікіпедії України. Освітлені етапи створення статей про видатних особистостей університету для Вікіпедії.

Ключові слова: бібліотека УДУНТ; Вікіпедія України; видатні особистості УДУНТ; професори УДУНТ

Petrenko O. A., Sidorchuk O. V.

Scientific Library, Ukrainian State University of Science and Technologies (Dnipro, Ukraine)

WIKIPEDIA AND THE LIBRARY: THE REALITIES OF TODAY

The work examines the issue of presenting USUST on the pages of Wikipedia of Ukraine. The stages of creating articles about outstanding personalities of the university for Wikipedia are highlighted.

Keywords: library USUST; Wikipedia of Ukraine; outstanding personalities of USUST; professors of USUST

Що таке Вікіпедія?

- Вільна онлайн-енциклопедія – найбільша в історії людства;
- Один із найбільших веб-ресурсів у світі;
- Колективний, колоборативний волонтерський проєкт.

Вікіпедія у цифрах:

- Існує 23 роки – із 15 січня 2001 року;
- Понад 300 активних мовних розділів;
- Понад 60 мільйонів енциклопедичних статей;
- Сотні мільярдів переглядів щорічно.

Україномовна Вікіпедія:

- Існує 20 років – із 30 січня 2004 року;
- Понад 1,3 мільйона статей (у топ-20 серед усіх мовних розділів)
- Більше 3 тисяч активних дописувачів за минулий (серпень 2024 р.)

місяць.

Ідея і феномен Вікіпедії. Ідея вільних знань:

- Вікіпедія завжди була і є безкоштовною;
- Вікіпедія не монетизує дані своїх читачів;

-
- Увесь вміст Вікіпедії доступний під вільною ліцензією – може брати і використовувати (із посиланням на джерело).

Хто створює Вікіпедію?

- У Вікіпедії не існує якоїсь централізованої редакції / офісу або якогось плану;
- Вікіпедію пишуть волонтери (немає оплачуваних редакторів; це хобі, захоплення, для деякого залежність);
- Вікіпедію редагують аматори (експерти у своїх галузях також, але це не є вимогою);
- Вікіпедію редагувати можуть всі.

Достовірність у Вікіпедії:

- Дописувачі, які додають інформацію;
- Читачі, які виправляють помилки;
- Це приклад колективної творчості.

Спільнота Вікіпедії:

- Долучитися може будь-хто;
- Не потрібне якесь затвердження – треба лише бути готовими приділяти свій час і дотримуватися правил.

Підвалини Вікіпедії:

- Всі рівні, незалежно від віку, статі, звань, статусу, досягнень, внеску до Вікіпедії тощо;
- Правила Вікіпедії існують на основі філософії «5 основ»;
- Діє правило консенсусу (відсутність суттєвих заперечень чи заперечення є не принципові та поодинокі).

Чи можна довіряти Вікіпедії?

- Очевидний вандалізм не проходить автоматично;
- Є команда патрульних та адміністраторів – таких же волонтерів, які постійно перевіряють внесок інших користувачів;
- До вмісту Вікіпедії варто ставитися критично і перевіряти інформацію – як і до будь-якого джерела інформації.

У чому мотивація? По різному. За спостереженнями:

- Розвиток своєї мови («збережемо українську мову», «давайте переженемо іншомовну Вікіпедію за кількістю статей»);

-
- Розвиток доступу до вільних знань;
 - Вплив на те, що читають тисячі-мільйони людей;
 - Можливість розвинути, дізнатися щось нове;
 - Соціальний елемент.

Громадська організація «Вікімедія Україна».

- Українська громадська організація, яка працює над розвитком і популяризацією Вікіпедії, її сестринських проєктів та вільних знань в Україні;
- Як організація, її члени не пишуть Вікіпедію і не керують нею.

Скаржитися на вміст якоїсь статті не варто.

Що робить Громадська організація «Вікімедія Україна».

- Мотивує наповнювати Вікіпедію і вікіпроєкти вмістом на важливі і недопредставлені теми (приклади – фотоконкурси, тематичні кампанії, співпраця з бібліотеками і музеями);
- Залучає нових людей до вікіпроєктів, зокрема недопредставлені групи (приклад – тренінги, співпраця з освітніми і науковими установами);
- Підтримує наявну спільноту – гранти, стипендії, конференції (приклад – щорічна всеукраїнська Вікіконференція);
- Розповідає про те, як працює Вікіпедія (як її можна редагувати), якомога ширшій аудиторії;
- Адвокує за зміни до законодавства, корисні для розвитку вільних знань (приклад – «свобода панорами»);

Сестринські проєкти.

- Вікісховище – загальне сховище файлів мультимедіа;
- Вікісловник – універсальний та багатомовний словник;
- Вікіцитати – збірник цитат;
- Вікіджерела – бібліотека оригінальних текстів;
- Вікіновини – відкрита інформаційна агенція;
- Вікіпідручник – навчальна література;
- Вікідані – база даних важливої інформації у всіх вікіпроєктах;
- Вікіуніверситет – форма інтерактивної освіти і відкритих наукових проєктів;
- Віківиди – довідник з таксономії біологічних видів;
- Мета-вікі – Вікі про проєкти Вікімедіа.

На сторінці «Вікіпедія: Освітня програма / Сертифікати» (<http://surl.li/uxyfhb>) можна побачити сертифікати освітян, які успішно пройшли навчання. Кожен сертифікат свідчить про високий рівень професійної підготовки та засвоєння ключових навичок. Ці документи стають відзнакою здобутих знань та підкреслюють нашу спільну мету - підвищення якості освіти. Нові здобутки випускників та випускниць призведуть до якісних змін у світі навчання.

Заступник директорки бібліотеки Петренко Олена Анатоліївна та завідувачка відділу обслуговування Сідорчик Олена Володимирівна в цьому році відвідували онлайн курси, вебінари та навчання зі створення статей та підготовки інформації для представлення спільноті.

- 18 грудня 2023 р. успішно пройшли програму вебінару «Як використовувати Вікіпедію офлайн». Перевірити номер сертифікату можна <https://w.wiki/8oTA>;
- 27 січня та 2 лютого 2024 р. відбувся цикл вебінарів до Вікімарафону 2024, де розповідали про основні правила створення статей, відповідали на поширені питання та показали, як започаткувати статтю у Вікіпедії.
- 19 лютого та 26 лютого 2024 р. проходив цикл вебінарів «Як висвітлювати Україну у Вікіпедії»; освітлювали про загальні принципи Вікіпедії, особливості розділів англійською та іншими західноєвропейськими мовами.
- 07 березня 2024 р. долучились до вебінару «Як використовувати Вікіпедію у навчанні». На вебінарі виступили викладачі та викладачки, які вже успішно використовують Вікіпедію у своїй роботі; вони поділилися своїм досвідом та надали корисні поради з впровадження цієї платформи в навчальний процес; розказали про потенційні можливості використання Вікіпедії в університетах.
- 29 березня 2024 р. долучились до вебінару «Завантаження зображень у Вікіпедію під добропорядним використанням».
- 29 березня 2024 р. брали участь у тренінгу «Комунікація з військовими та ветеран(к)ками». Тренінг організовано ГО «Вікімедіа Україна» та Національним Демократичним Інститутом (НДІ) за підтримки Швеції. Ця подія є частиною програми [«Тренінги для вікіспільноти»](#) ГО «Вікімедіа Україна».
- 2 квітня 2024 р. відбувся тренінг «Перевірка джерел: як правильно перевіряти та оцінювати джерела інформації» для вікіспільноти.

- 15 квітня та 22 квітня 2024 р. ГО «Вікімедіа Україна» та Національний Демократичний Інститут (НДІ) за підтримки Уряду США провели серію тренінгів «OSINT: основні принципи та безпечний пошук інформації в інтернеті» для вікіспільноти, присвячених пошуку та особливостям роботи з інформацією з відкритих джерел.

- 24-25 серпня 2024 р. Петренко О. А. взяла участь у Конференції освітян вікіспільноти. Отримано корисний досвід та нові ідеї для впровадження вікіпроектів в освітній процес.

За попередні роки (2016-2021 рр.) працівниками Наукової бібліотеки Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ) з метою наповнення Вікіпедії України (<https://uk.wikipedia.org/wiki>) було створено / відредаговано 27 сторінок.

У 2022 / 2024 роках під час роботи над проектом «Видатні особистості УДУНТ» були створені, підготовлені до публікації та опубліковані статті в українській Вікіпедії про працівників УДУНТ (ДІТ / ДНУЗТ):

- Білан Олексій Омелянович (<http://surl.li/hxvvs>);
- Гольдшейн Михайло Наумович (<http://surl.li/ywvylp>);
- Казаріна Людмила Семенівна (<http://surl.li/hbxhw>);
- Капіца Михайло Іванович (<http://surl.li/rneoir>);
- Колесникова Тетяна Олександрівна (<http://surl.li/hbxgi>);
- Кузнецов Тимофій Федорович (<http://surl.li/lpcbqx>);
- Попович Микола Михайлович (<http://surl.li/hxugf>);
- Тверітін Василь Миколайович (<http://surl.li/hxvuv>).

В умовах реалій сьогодення у вересні 2024 р. відредаговані сторінки Вікіпедії:

- Дніпровський національний університет залізничного транспорту (<http://surl.li/hpryok>);
- Український державний університет науки і технологій (<http://surl.li/zqkvcs>);
- Кожевников Сергій Миколайович (<http://surl.li/cnyjgx>).

Збирається матеріал, та готується до публікації на сорінках Вікіпедії стаття «Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій».

Для подальшої роботи з представлення УДУНТ на сторінках Вікіпедії ми завжди відкриті для спілкування, готові вислухати всі пропозиції та розглянути всілякі матеріали для підготовки публікацій на сторінках всесвітньої енциклопедії.